

Illegale souvenirs

Inleiding

Een **illegaal souvenir** is een vakantieaandenken dat niet vrij verhandeld of ingevoerd mag worden vanwege wettelijke beschermingen of verboden. Het gaat vaak om souvenirs gemaakt van **bedreigde dieren of planten**, of om **historische en religieuze artefacten** die onder erfgoedwetgeving vallen. Zulke souvenirs kunnen in het buitenland soms vrij verkrijgbaar lijken, maar zonder de vereiste uitvoer- én invoervergunningen zijn ze niet legaal over de grens te krijgen. Bij twijfel geldt: **niet kopen!** Neem liever foto's en mooie herinneringen mee dan risicovolle souvenirs.

Daarnaast hebben vrijwel alle landen (incl. België) regels om hun **cultureel erfgoed** te beschermen. Waardevolle antiquiteiten, archeologische vondsten en religieuze voorwerpen mogen vaak niet zonder toestemming worden uitgevoerd. In veel landen is de uitvoer van antieke objecten *streng verboden* zonder voorafgaande vergunning. Zo waarschuwt de Belgische overheid dat in Turkije **elk object (hoe klein ook) van een archeologische site meenemen** als een misdrijf wordt beschouwd, met zware boetes en gevangenisstraffen tot wel 10–20 jaar. Ook in Italië is “de uitvoer van antieke voorwerpen verboden” zonder speciale toestemming. Griekenland verbiedt het meenemen van cultuurhistorische of archeologische souvenirs (zoals oude munten of stenen) zonder vergunning. Dergelijke regels moeten leegroof van cultureel erfgoed tegengaan.

Samengevat vallen met name de volgende categorieën onder *illegale souvenirs*:

- **Producten van bedreigde dier- en plantensoorten** – Voorbeelden: ivoor (olifantstanden), koraal, grote schelpen, reptielenleer (slangen- of krokodillenhuid), opgezette dieren, schildpadschilden, jachttrofeeën, exotisch hout enz. Zulke items zijn doorgaans beschermd onder CITES (**Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora**) en mogen niet zonder CITES-vergunning in- of uitgevoerd worden.
- **Historische, culturele of religieuze artefacten** – Denk aan antieke kunstvoorwerpen, archeologische vondsten (potten, munten, fossielen, stukken van ruïnes), religieuze objecten (bijv. iconen) of andere items die tot het nationaal erfgoed behoren.
- **Namaakartikelen en wapens** – Hoewel minder “typisch souvenir” te noemen, vallen ook vervalste merkproducten (kleding, tassen, horloges, cd's, etc.) onder illegale goederen.

Hieronder volgt per land een overzicht in tabelvorm van (1) wat **volgens de Belgische douane** *niet* naar België ingevoerd mag worden als souvenir, (2) wat volgens de **lokale wetgeving** van het betreffende land *niet* verkocht of uitgevoerd mag worden, en (3) eventuele specifieke **CITES-verboden of aandachtspunten** voor dat land. Officiële bronnen (Belgische Douane, CITES, lokale overheden) zijn gebruikt waar mogelijk om de informatie te staven.

Opmerking: België is lid van de EU, net als de meeste hieronder genoemde bestemmingen. Binnen de EU zijn veel regels geharmoniseerd. Zo geldt een *algemeen verbod* op de handel in veel beschermde dier- en plantensoorten en is in de hele EU uitvoer van cultureel erfgoed gereguleerd. Toch lichten we per land specifieke aandachtspunten uit (bijv. welke illegale souvenirs daar veel voorkomen, of streng gecontroleerd worden). Alle reizigers – zowel binnen als buiten de EU – doen er goed aan **vooraf** de douaneregels te checken.

Noord-Europa

Denemarken

Landinformatie: Denemarken is EU-lid, dus EU-regelgeving m.b.t. beschermde soorten en cultuurgooederen is van kracht. Daarnaast omvat het Deense Koninkrijk ook **Groenland** en de **Faeröer Eilanden**, die eigen bijzondere fauna hebben (bijv. walrussen, walvissen). Let op dat andere wetgeving kan gelden voor deze autonome gebieden.

Niet invoerbaar in België (Belgische douane)	Verboden verkoop/uitvoer in Denemarken (lokale wet)	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Producten van beschermde dieren/planten: bv. ivoor, koraal, reptielenleer, grote schelpen. – Walvisproducten (vlees, baleinen, tanden) en andere zeezoogdierproducten. – Antiquiteiten of culturele goederen zonder exportvergunning.	– Cultureel erfgoed: Het exporteren van antieke voorwerpen (>100 jaar oud) vereist een vergunning van de Deense autoriteiten (om erfgoedbescherming te garanderen). – Wildlife: Jachtproducten van internationaal beschermde soorten (bv. ivoor van olifant of walvisproducten) mogen niet worden uitgevoerd. De uitvoer van walvisvangstproducten uit Groenland/Faeröer is zonder toestemming verboden.	– Walvissen: De Faeröer kennen traditionele griendenjacht; producten hiervan (walvstand, -vlees) vallen onder CITES (beschermde zeezoogdieren) en zijn illegaal in te voeren in de EU. – Ivoor: Hoewel olifanten niet in Denemarken leven, kan ivoor via antiekhandel aanwezig zijn. De handel/invoer daarvan is vrijwel volledig verboden (EU-ivoorhandelsverbod).

Estland

Landinformatie: Estland is EU-lidstaat in Noordoost-Europa. Het land heeft beschermde natuur (zoals beren, wolven, zee-arenden) en cultureel erfgoed uit o.a. middeleeuwen (Hanzetijd).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Estland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Producten van bedreigde dieren/planten (ivoor, exotische huiden, enz.). – Opgezette roofvogels of andere beschermde dieren (die soms als illegaal souvenir kunnen worden aangeboden). – Culturele antiquiteiten (bijv. archeologische vondsten) zonder vergunning.	– Erfgoed: Estland verbiedt uitvoer van culturele waardevolle objecten (>50 jaar oud of nationaal belang) zonder exportlicentie van het Ests Nationaal Erfgoed Board. – Natuur: Het is verboden om beschermde inheemse soorten of delen daarvan te verhandelen. Jacht-trofeeën van beschermde grote dieren (beer, lynx) vereisen vergunning.	– Barnsteen: Oostzee-barnsteen is een populair souvenir, maar legaal zolang het geen fossiel met wetenschappelijke waarde betreft (Estland heeft geen verbod op barnsteenexport, maar grote hoeveelheden kunnen gecontroleerd worden). – Roofdieren: Delen van beer of wolf (klauwen, tanden) vallen onder nationale bescherming en CITES (bruine beer is CITES-bijlage II) – niet verhandelen zonder papieren.

Finland

Landinformatie: Finland (EU) heeft uitgestrekte natuur met rendieren, wolven, veelvraten en een sterke Sámi-cultuur. Let op bij souvenirs gerelateerd aan wildlife (hoewel rendierproducten doorgaans legaal zijn, zijn andere dierproducten mogelijk beschermd).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Finland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Beschermde dier- en plantproducten (CITES): denk aan ivoren snijwerk, exotische huiden, etc. – Opgezette vogels of onderdelen (veren, eieren) van beschermde soorten (bijv. zeearenden, uilen). – Antiquiteiten/culturele objecten zonder uitvoervergunning.	– Cultural artifacts: Finland vereist exportvergunning voor cultureel waardevolle objecten (>50 jaar oude kunst, antiek, Finse archeologische vondsten). Uitvoer zonder toestemming is strafbaar. – Natuur: Het is verboden bedreigde inheemse dieren te verhandelen. Bijvoorbeeld zijn alle wilde vogels en hun eieren beschermd; het bezit of uitvoer van bijvoorbeeld zeearend-veren is illegaal.	– Sámi-producten: Originele Sámi-kleding en -kunst gemaakt van rendier of andere dieren is legaal als het niet van beschermde soorten is. Rendierproducten (gewei, huid) zijn toegestaan aangezien rendieren niet bedreigd zijn. – Planten: Wilde orchideeën in Lapland zijn beschermd – geen delen meenemen.

Letland

Landinformatie: Letland (EU) heeft bossen met o.a. lynxen en elanden, en een rijke folklore. Potentiële illegale souvenirs kunnen liggen op vlak van natuur (bijv. opgezette dieren) of cultureel (bijv. antieke Baltische kunstvoorwerpen).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Letland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Producten van bedreigde soorten: bijv. antieke ivoren voorwerpen, koraal, exotische dierenhuiden. – Opgezette dieren of vogels (of delen daarvan) die beschermd zijn (zeearend, ooievaar, etc.). – Culturele oudheden (bijv. historische munten) zonder vergunning.	– Erfgoedwet: Letland staat uitvoer van cultureel erfgoed (kunst, antiek ouder dan bepaald aantal jaren) alleen toe met vergunning van de overheid. Illegale uitvoer wordt bestraft en objecten worden in beslag genomen. – Dieren: Beschermde inheemse diersoorten (zoals de Europese lynx, wolf, veelvraat) of delen daarvan mogen niet verhandeld worden. Jachttrofeeën van niet-beschermde soorten moeten gemeld worden bij uitvoer.	– Barnsteen: Net als Estland is Baltisch barnsteen populair. Het is geen CITES-soort en mag uitgevoerd worden, maar Letland kent regels voor export van grote hoeveelheden ruwe barnsteen (om smokkel te voorkomen). – Strikvogelvangst: In Letland is de handel in traditionele valken of uilen (voor valkerij) gereguleerd; deze vogels vallen onder CITES en mogen niet zonder papieren verhandeld worden.

Litouwen

Landinformatie: Litouwen (EU) heeft vergelijkbare flora/fauna als Letland en een nationaal erfgoed (bijv. religieuze houten kruisbeelden, barnsteenbewerking). Illegale souvenirs kunnen o.a. gerelateerd zijn aan beschermde natuur of erfgoed.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Litouwen	Specifieke CITES-aandachtspunten
– CITES-gesanctioneerde dieren/plantproducten:	– Cultureel erfgoed: Uitvoer van religieuze kunst (oude kerkschatten,	– Europese bizon (Wisent): Deze soort is beschermd; mocht

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Litouwen	Specifieke CITES-aandachtspunten
bijvoorbeeld krokodillenleer, ivoor, beschermde schelpen. – Antieke religieuze objecten (zoals oude iconen of kruisbeelden) zonder uitvoervergunning. – Opgezette beschermde dieren (bijv. roofvogels, wolven) of hun lichaamsdelen.	iconen) en andere antiquiteiten is streng gereguleerd; vergunning nodig van het Litouwse Erfgoeddepartement. – Natuur: Het vangen of doden van beschermde soorten (zoals bepaalde roofvogels of bizons) is verboden; dus ook geen souvenirs hiervan. Jacht trofeeën van wettelijk bejaagbare soorten vereisen documentatie bij uitvoer.	er ooit een souvenir (hoorn, opgezette kop) van worden aangeboden, dan valt dit onder CITES-bescherming en is uitvoer verboden. – Amber: Ook hier geldt dat barnsteen (Amber) vrij verhandelbaar is als souvenir, maar beschermde fossielen (indien van wetenschappelijke waarde) niet zonder meer mee te nemen zijn.

Noorwegen

Landinformatie: Noorwegen is geen EU-lid maar wel partij bij CITES. Het land heeft strikte regels voor natuurbescherming. Beroemd (of berucht) is dat Noorwegen commercieel **walvisvangst** bedrijft (minkewalvissen), wat een aandachtspunt is voor toeristen die dergelijke producten zouden willen meenemen. Ook leven er beschermde soorten zoals ijsberen (op Svalbard), zeearenden, wolven en bepaalde orchideeën.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Noorwegen	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Walvisproducten: vlees, blubber, baleinen van de vinvisachtigen (walvissen) – de EU (incl. België) verbiedt de invoer hiervan volledig uit beschermingsoogpunt. – Ivoor en andere bedreigde-dierenproducten (bv. ivoor van walrus of slagstanden van zeehonden). – Antieke kunst/objecten van beschermd materiaal (bv. Vikingschatten, middeleeuwse artefacten) zonder vergunning.	– Walvisvangst: Hoewel de verkoop van walvisvlees binnen Noorwegen legaal is, is export ervan streng verboden zonder toestemming. Noorwegen hanteert quota voor eigen consumptie; toeristen kunnen geen walvisproducten uitvoeren. – Polar fauna: Op Svalbard is het bij wet verboden producten van ijsberen, walrussen of andere beschermde pooldieren uit te voeren tenzij met expliciete vergunning. Ijsberen zijn strikt beschermd; jacht en dus verkoop van onderdelen is illegaal. – Cultureel erfgoed: Export van historisch erfgoed (bijv. Vikingvondsten, oudheden) is zonder Noorse exportvergunning niet toegestaan.	– Walrus: De walrus is beschermd; souvenirs zoals gesneden walrustanden of schedels vallen onder CITES (Appendix III in Canada, maar ook Noorwegen stelt bescherming). Dergelijke objecten kunnen niet zomaar uitgevoerd of ingevoerd worden. – Zeedieren: Noorwegen heeft populaties zeearenden, poolvossen, etc. Enige souvenir (zoals een veer, pelskraag) van deze beschermde dieren is illegaal.

Zweden

Landinformatie: Zweden (EU) is rijk aan bossen en fauna (o.a. elanden, bruine beren, wolven) en heeft cultureel erfgoed (Vikingvondsten, Sami-cultuur). De meeste regels zijn vergelijkbaar met andere EU-landen in de regio.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Zweden	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Beschermde dier- en plantenproducten: bijv. ivoor, koraal, reptielenhuid, exotisch hout. – Opgezette beschermde dieren of vogelproducten (veren van arenden, uilen, etc.). – Antiquiteiten (bijv. Vikingeraardewerk, runenstenen, oude muntenschaten) zonder uitvoervergunning.	– Erfgoedwetgeving: Op het meenemen van archeologische vondsten of antiek ouder dan 100 jaar zonder vergunning staan in Zweden hoge straffen. Vondsten moeten gemeld worden; uitvoer alleen na toestemming van Riksantikvarieämbetet (Zweeds erfgoedagentschap). – Wildlife: De jacht is gereguleerd; beschermde soorten (wolf, lynx, etc.) mogen niet gedood of verhandeld worden. Ook het verkopen van beschermde planten (bijv. wilde orchideeën) is verboden.	– Wolf- en berentrophieën: Zweden heeft een beperkt jachtquota op beren. Een buitenlandse jager zou voor een beretapijt of -schedel CITES-vergunningen nodig hebben voor uitvoer. Zonder die papieren is uitvoer naar België illegaal. – Sami-handwerk: Traditioneel Sami-handwerk van rendierhuid, beenderen of hout is legaal. Maar let op dat producten met beschermde veer- of pelsdecoraties (bijv. van arend) niet toegestaan zijn.

West-Europa

Frankrijk

Landinformatie: Frankrijk (EU) is qua biodiversiteit en erfgoed zeer rijk. Naast Europees Frankrijk (met o.a. Mediterrane kusten, Alpen) zijn er *overzeese gebieden* (Caraïben, Indische Oceaan, Pacific) met unieke soorten – deze vallen ook onder Franse wetgeving. Frankrijk heeft strenge regels, bijvoorbeeld is de handel in ivoor en bepaalde koraalsoorten nationaal verder aan banden gelegd.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Frankrijk	Specifieke CITES-aandachtspunten
– CITES-verboden goederen: ivoor, hoorn (bijv. neushoorn), koraal, schildpadschild, grote schelpen, reptielenleer enz. – mag niet mee naar België/EU zonder papieren. – Beschermde inheemse soorten: bijvoorbeeld veren of opgezette exemplaren van beschermde vogels (arend, gier) of planten (edelweiss uit de Alpen) zijn niet toegestaan. – Culturele schatten: kunstvoorwerpen ouder dan 100 jaar of belangrijke archeologische vondsten zonder uitvoervergunning.	– Nationale natuurwet: Frankrijk verbiedt het verzamelen en verhandelen van beschermde inheemse soorten. Zo is het <i>verboden om koraal of grote schelpen</i> uit Franse wateren (Middellandse Zee, overzeese gebieden) te nemen zonder vergunning. Ook bijvoorbeeld het plukken van beschermde Alpenplanten (edelweiss, gentianen) is strafbaar. – Cultureel erfgoed: De uitvoer van kunst en antiek ouder dan 100 jaar of boven een bepaalde waarde vereist een <i>Certificat d'exportation</i> van het Franse Ministerie van Cultuur. Illegale uitvoer kan leiden tot inbeslagname en boetes. – Ivory ban: Sinds 2017 hanteert Frankrijk een van de strengste ivoorverboden; verkoop van ivoor	– Overzeese gebieden: Frankrijk's overzeese regio's (Réunion, Martinique, Frans-Polynesië etc.) hebben unieke soorten (koraalriffen, zeeschildpadden, tropische vogels). CITES-regels gelden hier onverkort: souvenirs zoals schelpen, koralen, schilden van zeeschildpad of voorwerpen van tropisch hardhout (bijv. mahonie van Guyana) vereisen vergunningen en zijn meestal verboden voor export. – Kaviaar: Wilde steurkaviaar (CITES I) is verboden, alleen gecertificeerde kaviaar met vergunning mag verhandeld worden. Meenemen van >125g kaviaar per persoon zonder vergunning is verboden.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Frankrijk	Specifieke CITES-aandachtspunten
	(zelfs antiek) is vrijwel volledig verboden zonder expliciete ontheffing. Dus ook het aanbieden van ivoor is in principe illegaal.	

Duitsland

Landinformatie: Duitsland (EU) heeft strenge douanecontroles en uitgebreide regelgeving voor zowel natuur- als cultuurbescherming. Populaire illegale souvenirs die men vanuit Duitsland zou kunnen proberen mee te nemen, zijn bijvoorbeeld antiquiteiten of producten van exotische dieren die via Duitsland verhandeld worden (Duitsland is een groot knooppunt, maar de wetten zijn streng gehandhaafd).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Duitsland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Antieke kunstvoorwerpen of archeologica zonder papieren (Duitsland is rijk aan Romeinse en prehistorische vondsten – deze vallen onder erfgoedbescherming). – Opgezette inheemse dieren (bijv. een opgezette adelaar of vleermuis) – beschermde soorten mag men niet in bezit hebben of invoeren.	– Kulturgütergesetz: Duitsland heeft een streng <i>Kulturgütergesetz</i> dat uitvoer van nationaal culturele objecten beperkt. Voor kunst/objecten ouder dan bv. 100 jaar of boven een waardedrempel is een uitvoervergunning nodig. Illegale uitvoer wordt bestraft en objecten worden teruggevorderd. – Natuurbescherming: Het is verboden beschermde inheemse soorten of delen daarvan te verhandelen. Ook het meenemen van ogenschijnlijk alledaagse natuurproducten kan illegaal zijn: in nationale parken mag niets worden verzameld (geen stukken barnsteen van de kust, geen fossielen uit steengroeves, etc., zonder vergunning). – WWII munitie: Toeristen in bijvoorbeeld de Eifel of Berlin kunnen geconfronteerd worden met WOII-souvenirs (militaria, oude munitie). Het bezit en zeker uitvoer hiervan is streng verboden tenzij onschadelijk gemaakt en met vergunning, vanwege veiligheids- en erfgoedaspecten.	– Ivory & Horn: Duitsland volgt EU-regels, maar let op: sommige antiekmarkten konden voorheen nog ivoor aanbieden. Sinds EU-beperkingen in 2022 is dit zeer gelimiteerd. Elk ivoren object heeft een certificaat nodig – zonder dat is uitvoer/invoer illegaal. – Zeepaardjes en vlinders: Duitsland heeft incidenteel issues gehad met handel in exotische vlinders en gedroogde zeepaardjes (bv. via beurzen). Deze vallen onder CITES Appendix II; per persoon max 4 dode zeepaardjes toegestaan, meer is strafbaar. Het is echter raadzaam er helemaal van af te zien.

Ierland

Landinformatie: Ierland (EU) deelt veel regelgeving met de rest van de EU en heeft daarnaast nationale bescherming voor bijvoorbeeld archeologische vondsten (Ierland heeft een rijk archeologisch patrimonium, bv. Keltische voorwerpen) en natuur (bijv. Ierse haaiensoorten, zeevogels).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Ierland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– CITES-geschikte verboden items: denk aan producten van schildpad, ivoor, exotische dierenhuiden, etc. (komen wellicht minder vaak voor in Ierland, maar import ervan naar België blijft verboden). – Antiquiteiten, met name Keltische artefacten of stukken uit archeologische sites, zonder vergunning. – Flora/fauna uit de natuur: bijv. gedroogd Iers mos of orchideeën (beschermd) – niet zonder controle.	– National Monuments Act: Ierland verbiedt het zonder licentie opgraven of meenemen van archeologische artefacten. Bijvoorbeeld oude munten, vikingvoorwerpen of kloosterschatten mogen het land niet uit. Metaaldetectoren zijn gereguleerd om illegaal zoeken te voorkomen. – Wildlife Act: Het is illegaal in Ierland om beschermde plant- en diersoorten te verstoren of verhandelen. Zo zijn alle wilde orchideeën en bepaalde mossen beschermd; het verzamelen daarvan is strafbaar. Ook zeezoogdieren (dolfijnen, walvissen) zijn beschermd – souvenirs daarvan (bijv. aangespoelde botten) mogen niet zomaar worden meegenomen.	– Haai en rog producten: Ierland staat bekend om haaien en roggen in de wateren. Enkele soorten (zoals de Reuzenhaai) zijn beschermd (CITES II). Je mag dus geen haaienvinnen of -tanden van beschermde soorten uitvoeren. – Ivoor uit antiquiteiten: Een toerist zou kunnen denken een Ierse antieke piano met ivoeren toetsen mee te nemen; dit vereist CITES-certificaten. Zonder papieren is het meenemen of verzenden naar België illegaal.

Luxemburg

Landinformatie: Luxemburg (EU) is een kleine staat; souvenirs hier zijn meestal onschuldig (wijn, chocolade e.d.). Toch gelden ook hier alle EU-regels omtrent illegale goederen.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Luxemburg	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Overeenkomstig EU: geen ivoor, geen beschermde dieren/plantproducten, geen namaak. – Eventuele antiquiteiten (bijv. Romeinse artefacten gevonden in Luxemburgse bodem) zonder toestemming. – Geen wapens of verdachte oorlogsobjecten.	– Erfgoed: Luxemburg vereist vergunning voor uitvoer van kunst/antiek ouder dan 50 jaar met significante waarde. Als klein land met Romeinse geschiedenis is elk archeologisch voorwerp staatseigendom; uitvoer zonder toestemming is strafbaar. – Natuur: Weinig endemische illegale souvenirs. Uiteraard is het niet toegestaan beschermde vogels of zoogdieren te vangen/verhandelen (Luxemburg heeft bv. wilde katten en zeldzame vleermuizen – beschermd). Pluk van beschermde planten in natuureservaten is verboden.	– Geen specifieke CITES issues: Luxemburg heeft geen unieke inheemse CITES-soorten. Toch wordt gecontroleerd op doorvoer van illegale dierenproducten (het land kan als doorvoer gebruikt worden binnen EU). Zo heeft de Luxemburgse douane in het verleden op doorreis zijnde ivoeren beeldjes en reptielenleer in beslag genomen, in lijn met EU-regels. – Opmerking: Gewone toeristensouvenirs (wijn, bier, voedsel) kennen vooral accijnsregels, geen “illegale souvenir”-aspecten.

Verenigd Koninkrijk

Landinformatie: Het Verenigd Koninkrijk (VK) is sinds 2020 geen EU-lid meer, maar hanteert nog steeds CITES en heeft zelfs enkele strengere regels (zoals een volledig ivoorhandelsverbod recentelijk). Toeristen moeten rekening houden met zowel Britse als EU/Belgische regels bij souvenirs.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in het VK	Specifieke CITES-aandachtspunten
– CITES-goederen: idem, geen ivoor, coraal, reptielenleer, enz. Invoer naar België verboden zonder papieren. – Verdachte antiquiteiten uit VK (bijv. Romeinse munten, oude boeken) zonder exportlicence – Belgische douane kan deze tegenhouden. – Producten van walvis of dolfijn (VK heeft ban op walvisproducten, EU ook – dus dubbel verboden).	– Ivory Act 2018: Het VK heeft een van de strengste ivoorverboden ter wereld: handel in <i>alle</i> ivoor (oud en nieuw) is illegaal, op zeer beperkte uitzonderingen na (zoals enkele museale stukken). Dus geen ivoorsouvenirs te koop of uitvoer toegestaan. – Cultural Property Export: Het VK vereist exportlicenties voor kunst en antiek ouder dan 50–100 jaar (afhankelijk van categorie) boven bepaalde waarde. Illegale uitvoer van nationaal erfgoed (bv. archeologische artefacten, historische manuscripten) is strafbaar en wordt actief tegengegaan. – Wildlife: Verkoop van inheemse bedreigde soorten (bv. schubben van pangolin – al komt die niet in VK natuur voor, maar via handel) is verboden. Ook alle walvis- en dolfijnproducten zijn in de UK verboden te verhandelen.	– Antiek met dierlijk materiaal: Veel Britse antiek (bijv. bagpipes met ivoor, antieke boeken met perkament) kan onder nieuwe regels vallen. Bijvoorbeeld is ivoor in antiek nu illegaal zonder certificaat. Toeristen moeten dus oppassen met antiekmarkt aankopen. – Haaienvin-soep: In sommige Aziatische restaurants in Londen werd haaienvin verkocht; het VK heeft dit aangepakt. Haaienvinnen van bedreigde soorten (veel haaien CITES II) mogen niet uitgevoerd worden. Men mag dus geen dergelijk “culinair souvenir” gedroogd meenemen.

Oost-Europa

Polen

Landinformatie: Polen (EU) heeft uitgestrekte bossen (Białowieża oerbos met wisenten), en rijke geschiedenis (van middeleeuwse artefacten tot WWII-reliëken).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Polen	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Wisent-producten: De Europese bizon (wisent) is beschermd; hoorns, vacht of vlees daarvan mogen niet uitgevoerd of ingevoerd worden (CITES-bijlage II). – Wolf- en berenproducten: Polen heeft wolven en bruine beren (beschermd) – geen huiden, tanden of klauwen meenemen (illegaal). – Antiek en erfgoed: bv.	– Erfgoedbescherming: Poolse wet verbiedt uitvoer van kunst/antiek ouder dan 55 jaar (in veel gevallen) zonder vergunning. Archeologische vondsten zijn staatseigendom. Illegale uitvoer kan tot vervolging leiden; Polen is alert i.v.m. verleden (kunstroof WOII). – Natuurbescherming: Het is verboden beschermde diersoorten te doden of te verhandelen. De wisent, beer, wolf, lynx zijn strikt beschermd. Ook adelaars, ooievaars e.d. – geen opgezette exemplaren of	– Barnsteen (amber): Baltische barnsteenmarkt in Gdańsk is beroemd. Barnsteen is legaal te kopen, maar let op: geprépareerde barnsteen met ingesloten insecten kan in zeldzame gevallen van beschermde wetenschappelijke waarde zijn; overdadige uitvoer kan argwaan wekken. Normale sieraden zijn echter geen probleem. – CITES-bewustzijn: Polen ligt op routes van illegale handel (o.a. exotische papegaaien via

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Polen	Specifieke CITES-aandachtspunten
oud kerkzilver, Poolse kunst of historische documenten – zonder vergunning niet uitvoeren/invoeren.	eieren verplaatsen. Planten: geen beschermde orchideeën of arnica uit natuur trekken.	oostgrens). Toeristen dienen niets van dubieuze herkomst te kopen. De douane checkt bijvoorbeeld intensief op kaviaar uit Rusland – >125g zonder vergunning is verboden.

Roemenië

Landinformatie: Roemenië (EU) heeft een zeer diverse natuur (Karpaten met grote carnivoren; Donaudelta met vele vogels, sturgeons voor kaviaar) en cultuur (Romeinse en Dacische oudheden). Het land kent strengere controles op bijvoorbeeld **kaviaar** en **berenproducten**.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Roemenië	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Kaviaar van wilde steur: Roemenië heeft wilde steuren in de Donau; zonder CITES-vergunning is kaviaar >125 gram verboden mee te nemen. – Beren- of wolventrofeeën: bruine beer en wolf zijn beschermde soorten (strict in EU); parts ervan zijn niet invoerbaar. – Antiek (bijv. Romeinse munten, Dacische kunst) zonder uitvoervergunning.	– Kaviaarverbod: De export van wilde steurkaviaar is streng gereguleerd. Roemenië heeft een exportverbod op in het wild gevangen steurproducten (CITES Appendix II met quotum). Alleen gekweekt kaviaar met certificaat mag uitgevoerd worden. – Wildlife: Roemenië heeft een groot bruineberenbestand, maar de trofeejacht is ingeperkt. De verkoop/export van berenhuiden, -klauwen of andere lichaamsdelen zonder EU-certificaat is verboden. Eveneens geldt bescherming voor wolven, lynxen en steppenvee. – Erfgoed: Wet verbiedt uitvoer van antiek (bijv. middeleeuwse schilderijen, oude orthodoxe iconen) >50 jaar oud zonder cultureel exportcertificaat.	– Pelikanen & Delta-fauna: De Donaudelta kent pelikaan- en andere vogelkolonies. Alle inheemse vogels zijn beschermd; geen veren, nesten of eieren meenemen. (Ook gedroogde preparaten of opgezette watervogels zijn illegaal zonder papieren). – Medicinale planten: Roemenië is bekend om kruiden. Enkele zeldzame alpine planten (Edelweiss in Roemeense Alpen) zijn beschermd (CITES II voor Edelweiss int'l handel). Let op dat u geen beschermde plantproducten koopt zonder certificaat.

Turkije

Landinformatie: Turkije (geen EU-lid) is *zeer streng* in het beschermen van antiquiteiten en bepaalde natuurproducten. Dit land wordt vaak genoemd in waarschuwingen, omdat toeristen hier regelmatig in de problemen komen door bijvoorbeeld een steen of oud muntje op te rapen. Bovendien is Turkije habitat voor o.a. zeeschildpadden, die beschermd zijn.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Turkije	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Producten van bedreigde dieren/planten: ivoor, schildpaddenschild, koraal, slangenvellen, enz.	– Antiquiteiten: Het is ten strengste verboden om antiquiteiten, mineralen of voorwerpen die ter plaatse gevonden zijn (zelfs gewone stenen)	– Zeeschildpadden: Turkije heeft belangrijke broedstranden voor Caretta caretta (onechte karetschildpad) en Chelonia

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Turkije	Specifieke CITES-aandachtspunten
worden bij aankomst in België in beslag genomen als men ze toch meebrengt. – Olijfhout: Let op bij koop van olijfhouten beeldjes; hoewel olijfhout niet CITES-plichtig is, kan oud olijfhout van historische sites problematisch zijn (beter certificaat vragen). – Uiteraard alle Turkse antiek of vondsten – Belgische douane zal deze ook rapporteren als er geen bewijs van legaal export is.	uit Turkije te exporteren. De Turkse strafwet beschouwt dit als misdrijf gelijk aan antieksmokkel, strafbaar met zware boetes en 10–20 jaar gevangenis. Alleen met officiële papieren en exportvergunning (afgegeven door Turkse douane) mag een antiek object het land uit. – Beschermde dieren/planten: Het bovenstaande verbod geldt ook voor <i>beschermde dier- en plantensoorten</i>. Bijvoorbeeld: het is verboden zonder vergunning zeeschildpaddeneieren of -schilden, ivoren voorwerpen, koraal, levende schildpadden, of producten van bedreigde orchideeën uit te voeren. Turkije controleert hier streng op bij vertrek. – Namaak: Turkije staat bekend om namaakartikelen (tassen, horloges). Officieel is ook in Turkije de productie/export ervan illegaal. Toeristen die grote hoeveelheden namaak kopen, riskeren inbeslagname bij de Turkse (en Belgische) douane.	mydas (soepschildpad). Beide zijn beschermd; producten daarvan (schildpadschild, eierschalen) vallen onder CITES I. Niet kopen of meenemen – streng illegaal. – Oosterse tapijten: Oude Turkse tapijten (>100 jaar) vallen onder culturele goederen; uitvoer vereist vergunning. Nieuwe replica's zijn legaal. Maar let op: als tapijten zijde van beschermde diersoorten bevatten (bv. van wilde zijderups indien die beschermd zou zijn) dan is dat een CITES-kwestie – meestal niet van toepassing, reguliere zijde is oké. – Attentie: De case van het Vlaamse koppel dat in 2022 in Turkije werd aangehouden omdat ze stenen opraapten illustreert de striktheid. Kortom, neem niets van archeologische of natuurlijke sites mee uit Turkije.

(NB: Tot Oost-Europa rekenen we hier ook Turkije.)

Kroatië

Landinformatie: Kroatië (EU) heeft de Adriatische kust met prachtige natuur (denk aan koralen, zeepaardjes) en een rijk cultureel erfgoed (Romeinse paleizen, middeleeuwse kunst).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Kroatië	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Adriatisch koraal of schelpen (grote exemplaren): beschermd, niet invoerbaar. – Delen van zeeschildpad (schild of opgezette baby schildpad) – absoluut verboden in te voeren (CITES I). – Antiquiteiten (bijv. Romeinse artefacten uit	– Natuurbescherming: Kroatië verbiedt het verzamelen van <i>alle</i> koralen en beschermde schelpdieren (zoals de Nobbeduiker-schelp/Pinna) langs de kust. Ook zeepaardjes vangen/verhandelen is illegaal. Lokale verkoop van schelpen en gedroogde zeedieren is gereguleerd; illegale handel wordt beboet. – Erfgoed: Uitvoer van cultureel erfgoed ouder dan 100 jaar of van bijzondere waarde vereist toestemming van het Ministerie van Cultuur. Dit betreft ook oude boeken, kunst, en zelfs oude traditonele voorwerpen. Zonder vergunning uitvoeren is strafbaar (douane controleert bijvoorbeeld op oude munten,	– Koraalduiken: In sommige Kroatische kustplaatsen worden toeristen illegaal meegenomen om rood koraal te duiken/snijden. Dit is <i>zeer illegaal</i> – koraalriffen zijn beschermd (CITES II). Bovendien mag het niet uitgevoerd worden. Koop geen ruwe koraalstukken of sieraden zonder certificaat. – Zeepaardjes: Deze schattige zeediertjes worden soms gedroogd verkocht. Per persoon is max 4 stuks gedroogde zeepaardjes toegestaan binnen CITES-quota, maar beter helemaal niet meenemen – Kroatië

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Kroatië	Specifieke CITES-aandachtspunten
Dalmatië) zonder vergunning.	iconen). – Namaak: In toeristische gebieden (Dubrovnik, Split) worden namaakartikelen aangeboden – net als elders is de uitvoer/invoer hiervan verboden.	beschouwt ze als beschermd en kan exportstraffen opleggen.

Hongarije

Landinformatie: Hongarije (EU) heeft minder zee-/kustsouvenirs, maar wel natuurobjecten (bijv. steppevogels, edelherten) en veel historische voorwerpen (Oostenrijks-Hongaars imperium erfgoed).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Hongarije	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Valken of valkerij-artikelen: roofvogels of hun onderdelen (Horngriffen, veren) – niet invoerbaar (beschermd). – Antieke wapens (sabels, musketten) of kunst zonder uitvoervergunning – niet invoeren. – Producten van beschermde dieren zoals otterpelzen (de Euraziatische otter is beschermd).	– Cultureel erfgoed: Uitvoer van antiek ouder dan 50 jaar of waardevol kunstobject vereist toestemming van Hongaarse autoriteiten (Erfgoedbeschermingswet). Illegaal uitgevoerde objecten (bv. antieke Zsolnay-porselein, schilderijen) kunnen in beslag genomen worden. – Wildlife: Hongarije staat bekend om valkerij; maar het vangen of uitvoeren van wilde valken (sakervalk, zeer zeldzaam) is illegaal. Ook is de Europese otter strikt beschermd – geen delen verkopen. Het vergaren van eieren van beschermde vogels (bijv. Grote Trap in de poesta) is verboden. – Hongaarse wijn? (Niet illegaal, maar alcohol heeft invoerbepalingen in aantal liters).	– Saker Falcon (Sakervalk): CITES I soort die in Hongaarse poesta broedt. Internationale handel is verboden. Toeristen moeten op geen enkele wijze betrokken raken bij eventuele handel in roofvogels. – Steurkaviaar: Via de Donau is Hongarije verbonden met de Zwarte Zee; hoewel Hongarije zelf weinig steur meer heeft, geldt ook hier: kaviaar meenemen alleen tot 125g p.p. met juiste etiket (anders illegaal).

Zuid-Europa

Griekenland

Landinformatie: Griekenland (EU) is beroemd om zijn archeologische schatten en biodiversiteit. De overheid is *uiterst streng* op het gebied van erfgoedbescherming – het zonder toestemming meenemen van zelfs kleine vondsten is strafbaar. Ook de natuur (zoals zeeschildpadden en koraalriffen) geniet strikte bescherming.

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Griekenland	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Archeologische vondsten: elk object dat eruitziet als antiek (oud muntje, potscherf, marmeren steen van een ruïne) zal bij terugkeer in België in beslag worden genomen; vermoedelijk illegaal	– Cultureel erfgoed: <i>Zonder vergunning geen enkel cultuurhistorisch souvenir meenemen!</i> Het is strafbaar om archeologische en historische voorwerpen uit te voeren. Denk	– Mediterrane monniksrob: één van Europa's meest bedreigde zoogdieren, leeft in Griekse wateren. Eventuele producten (bont, schedel) vallen onder CITES I – echter,

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Griekenland	Specifieke CITES-aandachtspunten
verworven^r] – Zeeschildpadproducten: schildpadschilden, opgezette schildpadjes of sieraden van karetschildpad – verboden (CITES Appendix I). – Koralen en schelpen: Rode koralen, grote schelpen (bijv. doopvontschelp) uit de Egeïsche Zee – niet invoerbaar; ze vallen onder beschermde soorten.	aan oude munten, vazen, iconen – zelfs het meenemen van een steen van de Akropolis kan juridisch worden vervolgd. – Natuurwetgeving: Griekse wet beschermt o.a. zeeschildpadden (<i>Caretta caretta</i>), monniksrobben en zeldzame planten. Verkoop of uitvoer van dergelijke dieren (of onderdelen) is verboden. Ook het verzamelen van fossielen, versteend hout of zeldzame planten (orchideeën) is aan banden gelegd – uitvoer vereist toestemming.	zulke handel is uiterst zeldzaam en illegaal. – Sponsduiken: In toeristenwinkels zijn natuurlijke zeesponzen legaal te koop (Griekenland heeft duurzame sponsvangst). Deze mogen meegenomen worden – ze vallen niet onder CITES. Let wel op eventuele beschermde koraalsoorten die soms valselyk als “spons” worden verkocht.

Italië

Landinformatie: Italië (EU) kent talloze culturele schatten en een gevarieerde natuur (van Alpen tot Middellandse Zee). De uitvoer van antiek en kunst wordt streng gecontroleerd en bijvoorbeeld op Sardinië is zelfs het meenemen van zand of schelpen van het strand strafbaar (boetes tot €3.000).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Italië	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Ivoor en koraal: ivoren snijwerk, rode koraaljuwelen of sieraden van schildpad worden bij invoer in België in beslag genomen (verboden zonder CITES-certificaten). – Strandvondsten: zand, schelpen of koraalfragmenten van Italiaanse stranden – illegaal in te voeren (en al verboden te verzamelen). – Antiek: Renaissance-kunst, Romeinse oudheden of andere antiquiteiten zonder papieren – niet invoerbaar.	– Cultureel erfgoed: <i>De uitvoer van antieke voorwerpen is verboden zonder vergunning. Italië hanteert strikte regels om kunstdiefstal en leegroof te voorkomen. Alles ouder dan ~50 jaar (afhankelijk van waarde en type) heeft een exporttoestemming nodig van het Ministerie van Cultuur.</i> – Natuur: Het is illegaal om beschermde inheemse soorten te vangen of verhandelen. Bijv. edelweiss plukken in de Alpen is strafbaar. Op Sardinië is het sinds 2017 expliciet verboden om zand, schelpen en stenen van het strand mee te nemen (streng boetes). Handel in coraal uit Italiaanse wateren is beperkt tot vergunninghouders; uitvoer zonder meer verboden.	– Ivory ban EU: Italië volgt de EU-regels: de handel in nieuw ivoor is verboden, antiek ivoor vereist een certificaat. Italiaanse carabinieri controleren hier actief op, ook op markten. – Boomkikkers: In sommige toeristenplaatsen (Napels) werden vroeger gedroogde boomkikkers als geluksbrengers verkocht – inmiddels beschermde soort (Annex II Bern Conventie). Niet meenemen.

Spanje

Landinformatie: Spanje (EU) omvat zowel het vasteland (met o.a. de Middellandse Zee-kust) als enkele eilanden (Balearen, Canarische Eilanden). Spaanse wet beschermt zowel culturele goederen (Spaans erfgoed mag niet zomaar het land uit) als natuur (bijv. zeegras *Posidonia*, koraalriffen, beschermde diersoorten).

Niet invoerbaar in België	Verboden verkoop/uitvoer in Spanje	Specifieke CITES-aandachtspunten
– Coralen en schelpen: sieraden of decorstukken van rood koraal, grote schelpen en zeester-souvenirs – niet toegestaan bij invoer (beschermde materiaal). – Wildproducten: bijvoorbeeld een waaier gemaakt van veren van beschermde vogels (flamenco waaiers horen synthetisch te zijn; echte arendveren zouden in beslag worden genomen). – Culturalia: Spaanse antieke zwaarden, oude munten, heilige kunst – niet invoeren zonder vergunningen (illegaal verkregen vermoed).	– Erfgoedwet: Spanje verbiedt uitvoer van nationaal erfgoed zonder toestemming. Waardevolle kunst, archeologische stukken en historische artefacten zijn beschermd. Bijvoorbeeld: Romeinse munten uit Empúries of Moorse antiquiteiten mag men niet uitvoeren. Ook export van antieke religieuze beelden (heiligenbeelden) is aan vergunningen gebonden. – Natuur: Het is verboden om in Spanje beschermde diersoorten te verzamelen of verhandelen. Denk aan zeeschildpaddeneieren (illegaal), opgezette roofvogels, of planten uit nationale parken. Ook geldt een verbod op het verstoren van natuurschoon: op de Canarische Eilanden is het meenemen van lava-steentjes of zand strafbaar (bescherming geologie). – Stierenproducten: Een stierenhoorn als souvenir mag, mits legaal verkregen van niet-beschermde veedieren. Maar bv. hoorns van wilde Iberische steenbok – beschermd, niet verkopen of uitvoeren.	– Sea turtle eggs: In sommige tapasbars werden vroeger (illegaal) zeeschildpad-eieren of vlees aangeboden – dit is CITES I en streng verboden. Toeristen moeten hier alert op zijn en dergelijke praktijken mijden. – Canarische eilanden: Deze maken fiscaal geen deel uit van de EU-zone, maar CITES geldt wel. Dus ook hier: geen cactus- of orchideeënsoorten (veel endemen) meenemen – beschermd. De douane controleert op terugweg naar Europa.

(Ook andere landen in Zuid-Europa, zoals **Portugal, Malta, Monaco, Cyprus** etc., kennen soortgelijke regelgeving: beschermde dier- en plantproducten (bijv. zwarte koraal van Malta, zeepaardjes in Portugal) zijn verboden, evenals ongeoorloofde uitvoer van nationale kunst of oudheden.)

Conclusie: Bij twijfel over een souvenir geldt stevast: **niet meenemen**.

Voor actuele richtlijnen en regelgeving raden we aan om steeds betrouwbare, officiële bronnen te raadplegen. Onderstaande websites bieden duidelijke informatie over de invoerregels in België, CITES-vergunningen, en de nationale contactpunten per land. Ze helpen u om miskopen of juridische problemen te vermijden.

diplomatie.belgium.be

<https://cites.org/eng/parties/country-profiles/national-authorities>